

รายงานผลการถอดบทเรียนเกษตรกรต้นแบบ
ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)
อำเภอเมืองสิงห์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี
ข้อมูล ณ วันที่ ๒๕ เดือน กรกฎาคม พ.ศ ๒๕๖๘

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลเกษตรกรต้นแบบ

๑. ชื่อ-สกุล นายทรงเกียรติ สว่างแสง
 ๒. เลขประจำตัวประชาชน
 ๓. ที่อยู่ปัจจุบันที่ติดต่อได้ เลขที่ ๑๖๐ ม.๑ ต.บางมัญ อ.เมืองสิงห์บุรี จ.สิงห์บุรี
โทรศัพท์ ๐๘๑-๘๑๘๔๙๖๖ Facebook ทรงเกียรติ สว่างแสง
ปีเกิด พ.ศ. ๒๕๐๔
 ๔. สถานภาพ ☐ โสด ☒ สมรส ☐ หย่าร้าง
 ๕. ระดับการศึกษา
สถานบันการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางเขน
คณะ/สาขาวิชา ครุศาสตร์
 ๖. อาชีพปัจจุบัน
☐ ๖.๑ ประกอบอาชีพการเกษตรเพียงอย่างเดียว
☒ ๖.๒ ประกอบอาชีพการเกษตร และประกอบอาชีพอย่างอื่นนอกเหนือจากเกษตร
ระบุ ร้านขายดอกไม้สด
 ๗. รายได้จากการประกอบอาชีพการเกษตร ๖๒๘,๒๐๐ บาท/ปี
 ๘. เป็นเกษตรกรต้นแบบ ศพก. หลัก เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๖๖
- ส่วนที่ ๒ ข้อมูลเกี่ยวกับศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)
๑. สินค้าหลัก ข้าว
 ๒. แปลงเรียนรู้ มีจำนวน ๒ แปลงเรียนรู้ ประกอบด้วย
ข้าว

ผักอินทรีย์

๓. ฐานเรียนรู้ จำนวน ๔ ฐานเรียนรู้ ประกอบด้วย

๓.๑ ฐานการปลูกข้าว เพื่อบริโภคในครัวเรือน แบ่งปันให้แก่ญาติพี่น้อง และแปรรูปจำหน่าย พันธุ์ข้าวที่ปลูกได้แก่ ข้าวหอมมะลิ ข้าวเจ้า กข ๔๓ เน้นการปลูกแบบปลอดสารจนได้รับมาตรฐานออร์แกนิกไทยแลนด์ จากกรมการข้าว และเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

๓.๒ ฐานการปลูกไม้ผล พืชผัก ปลูกแบบปลอดสารจนได้รับมาตรฐานออร์แกนิก บริโภคในครัวเรือน จำหน่ายในชุมชน เช่น ถั่วพู ผักชี ผักแพ้ว และผักสลัดชนิดต่างๆ ส่วนการปลูกไม้ผล เช่น กัลยัม มะม่วง มะพร้าว ฝรั่ง มะนาว เป็นต้น

๓.๓ ฐานการเลี้ยงไก่ไข่ เพื่อบริโภคในครัวเรือน และจำหน่ายในชุมชน

๓.๔ ฐานการเลี้ยงปลา ปลาเศรษฐกิจ ปลาตะเพียน ปลานิล ปลากระโห้ ปลาทราย เป็นที่ต้องการของตลาดและเลี้ยงไม่ยากนัก จึงสามารถจำหน่ายในตลาดชุมชนได้ตลอดทั้งปี

๕. หลักสูตรการเรียนรู้ จำนวน ๓ หลักสูตร ประกอบด้วย

๕.๑ หลักสูตรหลัก จำนวน ๑ หลักสูตร ประกอบด้วย

หลักสูตรหลักของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อำเภอเมืองสิงห์บุรี คือ การลดต้นทุนและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าว โดยแบ่งหลักสูตร เป็น ๑) การลดต้นทุนการผลิตข้าว และ ๒) การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าว มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

๑. การลดต้นทุนการผลิตข้าว

แนวทางการดำเนินงานของภายในศูนย์เรียนรู้ ฯ เพื่อการลดต้นทุนการผลิตข้าว มีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

- ๑) ใช้เมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดี เป็นพันธุ์บริสุทธิ์ที่มีความงอกไม่น้อยกว่า ๘๐% จากแหล่งที่เชื่อถือได้
- ๒) ใช้เมล็ดพันธุ์ข้าวในอัตราที่เหมาะสม เช่น นาหว่าน ๑๕ – ๒๐ กก./ไร่ นาดำ ๗ กก./ไร่
- ๓) มีการพักหน้าดิน ไถตากดินเพื่อลดปริมาณเชื้อที่ทำให้เกิดโรคที่อยู่ในดิน
- ๔) ใช้ปุ๋ยพืชสดเพื่อปรับปรุงบำรุงดิน เช่น ปอเทือง

๕) ไกลบตอซัง ไม่เผาฟาง โดยการระบายน้ำเข้านา และใช้น้ำหมักช่วยย่อยฟางข้าว หมักอย่างน้อย ๒ สัปดาห์ ปรับหน้าดินให้เรียบสม่ำเสมอ โดยถ้าเป็นนาหว่านนํ้าตม มีการทำร่องน้ำเป็นทางระบายอากาศในแปลงปลูกข้าว

๖) แซ่เมล็ดพันธุ์ข้าวด้วยไตรโคเดอร์มา

๗) การดูแลรักษา ปลูกข้าวด้วยระบบเกษตรอินทรีย์ ใช้สารชีวภัณฑ์ที่ได้จากธรรมชาติ และใช้การจัดการเขตกรรมในแปลงนา ทำให้สามารถลดการระบาดของโรคและแมลงศัตรูพืชได้

๘) เก็บเกี่ยวในระยะเวลาที่เหมาะสม มีการระบายน้ำออกจากแปลงนา ก่อนการเก็บเกี่ยว ๑๕ วัน และเก็บเกี่ยวในระยะพลับพลึง ๒๕ – ๓๐ วัน หลังข้าวออกดอก เป็นระยะสุกแก่ที่เหมาะสม เพื่อลดการสูญเสียของผลผลิตระหว่างเก็บเกี่ยวและหลังการเก็บเกี่ยว

๒. การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าว

๑) มีการนำเทคโนโลยีเรื่อง การตรวจวิเคราะห์ดิน มาเป็นข้อมูลในการปรับสภาพดินให้เหมาะสมแก่การปลูกข้าว

๒) มีการนำข้อมูลพยากรณ์อากาศมาช่วยวางแผนการเพาะปลูก เพื่อลดความเสี่ยงที่จะเกิดความเสียหายกับผลผลิต

๓) การเทคโนโลยีการทำนาแบบเปียกสลับแห้ง ทำให้ข้าวแตกกอดี ต้านทานโรค ผลผลิตต่อไร่สูงขึ้น และลดก๊าซเรือนกระจก

๔) ปลูกพืชอายุสั้นหมุนเวียนในช่วงพักแปลง เช่น ข้าวโพด และ

๕) มีการปลูกพืชปรับปรุงบำรุงดิน เช่น ปอเทือง

๕.๒ หลักสูตรบังคับ จำนวน ๑ หลักสูตร ประกอบด้วย

หลักสูตรบังคับของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อำเภอเมืองสิงห์บุรี คือ เศรษฐกิจพอเพียง มีรายละเอียดดังนี้

เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙ พระราชทานพระราชดำริชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทย สามารถนำมาใช้กับการเกษตรได้อย่างเป็นรูปธรรม เพื่อให้เกษตรกรดำรงชีวิตและทำการเกษตรอย่างมั่นคงและยั่งยืน โดยมีหลักการสำคัญ คือ ๑. ความพอประมาณ คือ ทำการเกษตรไม่เกินกำลังตนเองและทรัพยากร ๒. ความมีเหตุผล คือ ตัดสินใจเลือกปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ โดยพิจารณาตลาด ต้นทุน ทรัพยากร และความเสี่ยง และ ๓. ภูมิคุ้มกันที่ดี คือ สร้างระบบเกษตรที่ลดความเสี่ยงจากภัยธรรมชาติ ราคาตลาดผันผวน และการพึ่งพาจากภายนอก พร้อมด้วย เงื่อนไข ๒ ประการ คือ ความรู้ (ใช้วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และภูมิปัญญา) และคุณธรรม (ซื่อสัตย์ ขยัน อดทน แบ่งปัน)

๕.๓ หลักสูตรเสริม จำนวน ๑ หลักสูตร ประกอบด้วย

หลักสูตรเสริมของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อำเภอเมืองสิงห์บุรี คือ “การใช้น้ำอย่างรู้คุณค่า” มีรายละเอียดดังนี้

การใช้น้ำอย่างรู้คุณค่าในภาคเกษตร คือ การบริหารจัดการน้ำให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยใช้เทคโนโลยีและวิธีการต่าง ๆ ที่ช่วยประหยัดน้ำ ลดการสูญเสีย และปรับปรุงดินให้เก็บความชื้นได้ดีขึ้น เพื่อให้พืชได้รับน้ำอย่างเหมาะสมตามความต้องการ ช่วยให้เกษตรกรมีความยั่งยืน โดยมีแนวทางการใช้น้ำอย่างรู้คุณค่าทางด้านการเกษตร ดังนี้

๑. การจัดการน้ำในแปลง เช่น ใช้ ระบบน้ำหยด – มินิสปริงเกอร์ เพื่อลดการสูญเสีย

๒. การขุดบ่อ/สระน้ำ เพื่อกักเก็บน้ำภายในแปลง

๓. ขุดบ่อบาดาลพร้อมติดตั้งแผงโซลาร์เซลล์ เพื่อประหยัดพลังงาน

๕.๔ หลักสูตรที่มีความโดดเด่นของ ศพก. (ให้ระบุนาจำนวน ๑ หลักสูตร พร้อมระบุวัตถุประสงค์ เนื้อหา และรูปแบบการถ่ายทอดความรู้)

หลักสูตร “**เศรษฐกิจพอเพียง**” เป็นแนวทางการจัดการถ่ายทอดความรู้ที่มุ่งเน้นและพัฒนาให้เกษตรกรและผู้ที่สนใจ น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวันอย่างเหมาะสม มีความพอประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกัน พร้อมด้วยคุณธรรมและความรู้ ซึ่งมีความเหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน ที่ราคาปัจจัยการผลิตเพิ่มสูง เกิดสงครามทางการค้า และการกีดกันทางด้านภาษี ซึ่งถือเป็นทางรอดให้เกษตรกร รู้จักการพึ่งพาตนเอง ลดการพึ่งพาตลาดโลกทางการตลาด

วัตถุประสงค์

เพื่อให้เข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างถูกต้อง และส่งเสริมการนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

เนื้อหา หลักสูตรของเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วย

๑. ความเข้าใจเบื้องต้น : ความเป็นมาของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง หลักการสำคัญ (ความพอประมาณ – ความมีเหตุผล – การมีภูมิคุ้มกันที่ดี) เงื่อนไขการปฏิบัติ (ความรู้ + คุณธรรม) และความเชื่อมโยงเศรษฐกิจพอเพียงกับการพัฒนาเกษตรและชีวิตประจำวัน

๒. การนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตและครัวเรือน : การทำบัญชีครัวเรือน และการจัดการรายได้ - รายจ่าย การลดต้นทุนการผลิต และการใช้ทรัพยากรอย่างรู้คุณค่า

๓. การประยุกต์ใช้ในการเกษตร : เกษตรทฤษฎีใหม่ และการจัดสรรพื้นที่ ๓๐:๓๐:๓๐:๑๐ การทำเกษตรผสมผสาน พืช - สัตว์ - ประมง การจัดการดิน น้ำ และปัจจัยการผลิตอย่างพอเพียง การปลูกพืชใช้น้ำน้อย การทำนาแบบเปียกสลับแห้ง (AWD) การใช้ปุ๋ยอินทรีย์และการลดการพึ่งพาสารเคมี

๔. การจัดการผลผลิตและการตลาด : การผลิตเพื่อ พอกิน พอใช้ ก่อนจำหน่าย การแปรรูปผลผลิต และการเพิ่มมูลค่า การรวมกลุ่มเกษตรกร/สหกรณ์ เพื่อสร้างอำนาจต่อรอง การตลาดชุมชนและการตลาดออนไลน์อย่างพอเพียง

๕. การสร้างภูมิคุ้มกันและความยั่งยืน : การวิเคราะห์ความเสี่ยงในการเกษตร (ภัยแล้ง น้ำท่วม ราคาผลผลิตตกต่ำ) การเตรียมรับมือและวางแผนทางเลือก (ปลูกพืชหลากหลาย/เก็บน้ำ/ออมเมล็ดพันธุ์) การสร้างชุมชนเข้มแข็ง พึ่งพาซึ่งกันและกัน

๖. การเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง : การทำปุ๋ยหมัก น้ำหมักชีวภาพ การทำบัญชีครัวเรือน - บัญชีฟาร์ม

รูปแบบการถ่ายทอด

ใช้วิธีการถ่ายทอดโดยการบรรยาย และฝึกปฏิบัติ ดังนี้

๑. ภาคบรรยาย ประกอบด้วย

๑.๑ ความเป็นมาของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง หลักการสำคัญของเศรษฐกิจพอเพียง ความเชื่อมโยงเศรษฐกิจพอเพียงกับการพัฒนาเกษตรและชีวิตประจำวัน

๑.๒ การทำบัญชีครัวเรือน และการจัดการรายได้ - รายจ่าย การลดต้นทุนการผลิต และการใช้ทรัพยากรอย่างรู้คุณค่า

๑.๓ เกษตรทฤษฎีใหม่ และการจัดสรรพื้นที่ การทำเกษตรผสมผสาน การจัดการดิน น้ำ และปัจจัยการผลิตอย่างพอเพียง การใช้ปุ๋ยอินทรีย์และการลดการพึ่งพาสารเคมี

๑.๔ การจัดการผลผลิตและการตลาด การวิเคราะห์ความเสี่ยงในการเกษตร (ภัยแล้ง น้ำท่วม ราคาผลผลิตตกต่ำ) การเตรียมรับมือและวางแผนทางเลือก

๒. ภาคปฏิบัติ ประกอบด้วย การทำปุ๋ยหมัก น้ำหมักชีวภาพ การทำบัญชีครัวเรือน - บัญชีฟาร์ม

๕. การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการของคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด (การเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนฯ อย่างไรบ้าง ให้อธิบายวิธีการ และแนวทางในการเข้าร่วมจัดทำแผนอย่างละเอียด)

การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการของคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด ศพก. อำเภอเมืองสิงห์บุรี ได้ดำเนินการจัดทำแผนการพัฒนา ศพก. และแผนถ่ายทอดความรู้ให้กับเกษตรกร โดยผ่านเวทีการประชุมคณะกรรมการ ศพก. ระดับอำเภอ และเข้าร่วมจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการของคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด ในช่วงต้นปีงบประมาณ ซึ่งมีหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เข้าร่วมบูรณาการในการจัดทำแผนด้วย ทั้งนี้ การจัดทำแผนและแนวทางการพัฒนา ศพก. นั้น อยู่ภายใต้กรอบการวิเคราะห์ศักยภาพของ ศพก. การกำหนดหลักสูตรการเรียนรู้ การพัฒนาฐานเรียนรู้ การพัฒนาแปลงเรียนรู้ การพัฒนาพื้นที่บริเวณศูนย์ฯ และสิ่งอำนวยความสะดวกใน ศพก. ส่วนแผนถ่ายทอดความรู้ให้กับเกษตรกร ศพก. อำเภอเมืองสิงห์บุรี ได้ร่วมกับหน่วยงานบูรณาการต่าง ๆ เพื่อร่วมกันกำหนดวัน เวลา สถานที่ในการอบรม หลักสูตรในการเรียนรู้ เพื่อไม่ให้เกิดความซ้ำซ้อนและเป็นไปตามระเบียบ/แนวทางปฏิบัติของแต่ละหน่วยงาน

๖. การจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการการขับเคลื่อนการดำเนินงาน ศพก. (แผนราย ศพก.) (มีการจัดทำแผนฯ อย่างไรบ้าง ใครบ้างเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผน และให้แนบแผนฯ)

ศูนย์เครือข่ายการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการการขับเคลื่อนการดำเนินงาน ศพก. (แผนราย ศพก.) ผ่านการประชุมคณะกรรมการเครือข่าย ศพก. และแปลงใหญ่ ระดับอำเภอ ครั้งที่ ๑/๒๕๖๘ เมื่อวันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๖๗ ณ สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสิงห์บุรี ตำบลต้นโพธิ์ อำเภอเมืองสิงห์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี มีคณะกรรมการเครือข่าย ศพก. ฯ และเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานภาครัฐเข้าร่วมประชุม จำนวน ๒๖ ราย โดยอยู่ในวาระเพื่อทราบ และพิจารณา ทำให้ได้แผนราย ศพก. และแผนเสริมสร้างศักยภาพเกษตรกรผู้นำ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๘

ส่วนที่ ๓ ข้อมูลด้านการเกษตรและการทำงานเป็นเกษตรกรต้นแบบศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑. ผลสำเร็จในกิจกรรมทางการเกษตรของเกษตรกรต้นแบบที่มีการนำวิชาการ เทคโนโลยีการเกษตร มาปรับใช้ใน ศพก. จนเกิดผลสำเร็จในการทำการเกษตร พร้อมเป็นแบบอย่างให้เกษตรกรในพื้นที่

๑.๑ แร้งบันดาลใจและจุดเริ่มต้น

๑) อะไรคือแรงบันดาลใจในการเริ่มต้นการปรับเปลี่ยนการทำการเกษตรแบบเดิม ๆ สู่การทำการเกษตรแบบใช้หลักวิชาการหรือเทคโนโลยีในกิจกรรมการเกษตรของท่าน

ที่มาของการเริ่มทำการเกษตรในพื้นที่ตนเองตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๕๙ คือเริ่มปลูกไม้ประดับ เช่น ต้นพุทช้อน ต้นยางอินเดีย ที่นำไปมาใช้ประดับช่อดอกไม้ต่าง ๆ เมื่อกิจการด้านรับงานจัดดอกไม้เพิ่มขึ้น จึงลาออกจากอาชีพครู มาทำธุรกิจอย่างเต็มตัว ซึ่งในขณะนั้นมีความสนใจที่จะทำอาชีพเกษตรโดยเฉพาะเกษตรปลอดภัย และตั้งเป้าหมายจะพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จึงเริ่มเปลี่ยนพื้นที่จากเดิมเป็นป่าหันมาทำไร่นาสวนผสมในพื้นที่เดียวกัน มีกิจกรรมทั้งปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์แบบผสมผสาน เช่น มูลสัตว์นำมาทำปุ๋ย ส่วนพืชก็เป็นอาหารแก่สัตว์ได้ และได้ปฏิบัติตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง มีการจัดการใช้ที่ดิน เงินทุน แรงงาน และการจัดการที่ดี ใช้ปัจจัยการผลิตแบบผสมผสานเพื่อลดต้นทุนการผลิตและได้ผลตอบแทนคุ้มค่าในสภาวะวิกฤตเศรษฐกิจและแปรปรวนจึงเป็นวิธีการลดความเสี่ยงและสร้างรายได้สู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตที่มั่นคง แต่การเริ่มทำการเกษตรในช่วงแรกมีรายได้ไม่แน่นอน เพราะประสบการณ์ ความรู้ยังไม่เพียงพอ จึงได้เข้ารับการฝึกอบรมเพิ่มเติมความรู้จากหน่วยงานสำนักงานเกษตรจังหวัดสิงห์บุรี และการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ เรียนรู้จากเกษตรกรต้นแบบทั้งในและนอกจังหวัด ทำให้เกิดความมั่นใจ ความเข้าใจมุ่งเน้นการพึ่งพาตัวเองและน้อมนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้โดยเริ่มจาก ขั้นแรก ยึดหลัก "พึ่งตนเอง" คือ พยายามพึ่งตนเองให้ได้ก่อน สมาชิกในครอบครัวมีการบริหารจัดการอย่างพอดี ประหยัดไม่ฟุ่มเฟือย ต้องรู้จักตนเอง

๒) ปัญหาหรือความท้าทายอะไรที่ผลักดันให้เกิดการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและการนำเทคโนโลยีนวัตกรรมมาใช้

ปัญหาที่สำคัญที่ผลักดันให้เกิดการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการ คือ ต้นทุนการผลิตสูง มีการพึ่งพาการตลาดมากเกินไป ทำให้ไม่สามารถกำหนดต้นทุน ราคาขายได้ เนื่องจากขาดความรู้เรื่อง ดิน ปุ๋ย ความต้องการธาตุอาหารของพืช และการควบคุมกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืชอย่างถูกต้อง ส่งผลให้ต้องใช้สารเคมีในปริมาณมากหรือไม่ตรงกับปัญหาที่เกิดขึ้นจริง จึงไม่สามารถเพิ่มผลผลิตหรือรักษาคุณภาพได้ และเมื่อได้รับการอบรมถ่ายทอดความรู้จากเจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสิงห์บุรี และสำนักงานเกษตรจังหวัดสิงห์บุรี จึงได้นำหลักวิชาการมาปรับใช้ในแปลงนาข้าว ด้วยการใช้ปุ๋ยอย่างมีประสิทธิภาพ การจัดการศัตรูพืชแบบผสมผสาน การทำนาแบบเปียกสลับแห้ง พบว่าต้นทุนการผลิตลดลง รายได้เพิ่มขึ้น จึงทำให้เกิดการยอมรับและนำเทคโนโลยีมาอย่างอย่างต่อเนื่อง

๑.๒ รายละเอียดของการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีที่นำมาใช้ในแปลงเรียนรู้ ฐานเรียนรู้

๑) การทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีการเกษตรใดที่ได้นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตร (เช่น การลดการเกิดปัญหาเรื่องดิน น้ำ อากาศ ในพื้นที่ การลดต้นทุนการผลิต การลดการระบาดของศัตรูพืช การเพิ่มผลผลิต การเพิ่มมูลค่าผลผลิต ได้มีการนำนวัตกรรม และเทคโนโลยีมาปรับใช้อย่างไรบ้าง)

การคิดค้นนวัตกรรมใหม่ๆ

- มีการดัดแปลงคิดค้นประดิษฐ์แพเพิ่มออกซิเจนในบ่อปลา โดยใช้พลังงานจากโซลาร์เซลล์
- ทำถังผสมน้ำหมักต่อไปตามท่อเพื่อรดน้ำผัก และต้นไม้ในแปลง
- ทำถังใส่อาหารปลาลอยน้ำ เพื่อความสะดวกในการให้อาหารปลา

การนำเทคโนโลยีมาใช้อย่างเหมาะสมกับพื้นที่และไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม

- ใช้โซลาร์เซลล์ ต่อกับระบบไฟฟ้าให้แสงสว่าง ภายในฟาร์ม ใช้เป็นพลังงานในการสร้างออกซิเจนในบ่อปลา และใช้ในการรดน้ำผลผลิตภายในแปลง เป็นการผลิตไฟฟ้าด้วยพลังงานแสงอาทิตย์ซึ่งเป็นพลังงานสะอาด ไม่มีมลภาวะในขณะที่กำลังผลิตไฟฟ้า ช่วยลดภาวะโลกร้อน ประหยัดค่าใช้จ่ายภายในฟาร์ม

- การติดตั้งระบบแท้งก์น้ำเพื่อกักเก็บน้ำนำมาใช้

- การวางระบบน้ำที่เหมาะสมต่อชนิดพืชที่ปลูก

- ใช้ฟล่อแมลงแทนการใช้ยาฆ่าแมลง เป็นการลดต้นทุนการผลิต ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม
- เพื่อปรับสภาพดินให้ดินมีความอุดมสมบูรณ์ และเหมาะสมในการทำเกษตร จะใช้มูลจากสัตว์ทำปุ๋ยหมัก น้ำหมักชีวภาพ ปลุกพืชหมุนเวียน ไถกลบตอซัง
- เลี้ยงไก่ การทำไข่ไก่อารมณ์ดี มีการสร้างโรงเรือนสำหรับเลี้ยงไก่ เพื่อให้มีสุขอนามัยที่ดี ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อมบริเวณฟาร์มโดยมูลไก่สามารถเป็นปุ๋ยแก่ต้นพืช ใช้ปุ๋ยมูลสัตว์แทนปุ๋ยเคมี ทำให้ดินร่วนซุยเหมาะกับการเพาะปลูก ส่งผลให้พืชในแปลงมีความอุดมสมบูรณ์ให้ผลผลิตดี

- ทำน้ำหมักชีวภาพและผลิตปุ๋ยหมักสมุนไพรร โดยใช้อินทรีย์วัตถุที่มีอยู่ในฟาร์ม มาหมักร่วมกับกากน้ำตาล เพื่อเป็นฮอร์โมนบำรุงพืชแทนการใช้สารเคมี และช่วยลดกลิ่น ไส้ยุ่ง ให้สัตว์เลี้ยงในฟาร์ม
- ปลูกพืชแบบผสมผสาน หมุนเวียนเพื่อลดความเสี่ยงในการเข้าทำลายของแมลงศัตรูพืช
- ผลิตและใช้สารชีวภัณฑ์ในการกำจัดศัตรูพืช เช่น ไตรโคเดอร์มา บิวเวอร์เรีย เมตาไรเซียม เป็นต้น
- ขุดบ่อน้ำแก้ไขปัญหาน้ำขาดแคลนในฤดูแล้ง และมีการเลี้ยงปลาเศรษฐกิจ
- นำฟางข้าวในแปลงนาหลังเก็บเกี่ยวมาช่วยคลุมดินทำให้คลุมวัชพืชโดยการบังแสงแดด ไม่ให้วัชพืชเติบโตได้ ฟางข้าวช่วยบังแสงแดด ทำให้ดินมีความชื้นอยู่ได้นานเป็นประโยชน์แก่พืชที่ปลูก และเมื่อฟางข้าวเมื่อเน่าสลายจะให้ธาตุอาหารแก่พืชเมื่อฟางข้าวย่อยสลายแล้ว

๒) อธิบายขั้นตอนการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมทางการเกษตรของท่าน

๒.๑. การใช้พลังงานแสงอาทิตย์

ศพก. อำเภอเมืองสิงห์บุรี มีการนำเทคโนโลยีด้านการใช้น้ำอย่างรู้คุณค่า มาบริหารจัดการน้ำ สำหรับการทำการเกษตรแบบผสมผสาน โดยใช้น้ำจากบ่อตลิ่งพร้อมติดตั้งแผงโซลาร์เซลล์ วางระบบน้ำภายในแปลงไม้ผล และแปลงพืชผักด้วยเทปน้ำพุ่ง ทำให้สามารถลดต้นทุนการผลิต ลดความเสี่ยงจากการขาดแคลนน้ำ และใช้ต่อบพลังงานแสงอาทิตย์มาแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรภายในสวน ได้แก่ กล้วยตาก และชาสมุนไพร ทำให้สามารถเพิ่มมูลค่าสินค้า และสร้างรายได้จากภาคการเกษตรได้ตลอดทั้งปี มีขั้นตอนการใช้พลังงานแสงอาทิตย์เพื่อทำการเกษตร ดังนี้

๒.๑.๑ ประเมินความต้องการใช้งาน ปริมาณน้ำที่ใช้ ขนาดท่อ กำลังเครื่องสูบน้ำที่เหมาะสม

๒.๑.๒ สำรวจพื้นที่ติดตั้งแผง แสงแดดเพียงพอ ไม่มีร่มเงาใบไม้ปกคลุม

๒.๑.๓ เลือกอุปกรณ์ให้เหมาะสม เช่น ระบบการให้น้ำ เป็นน้ำหยด และน้ำพุ่ง เพื่อการใช้น้ำอย่างประหยัดและคุ้มค่า

๒.๑.๔ ติดตั้งและทดสอบระบบ

๒.๑.๕ ดูแลรักษา ไม่ให้มีร่มเงาบังแผงโซลาร์เซลล์

๓) อธิบายขั้นตอนการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการ เช่น การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน การปรับเปลี่ยนพันธุ์พืชที่ทนต่อสภาพภูมิอากาศ ต้านทานต่อโรคแมลง เป็นต้น (ให้อธิบายขั้นตอน วิธีการอย่างละเอียด)

๓.๑ การตรวจวิเคราะห์ค่าดิน เพื่อนำไปวิเคราะห์หาคุณสมบัติทางเคมี กายภาพของดิน เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนการปรับปรุงบำรุงดิน ให้มีความเหมาะสมกับการปลูกข้าวระบบเกษตรอินทรีย์ มีวิธีการดังต่อไปนี้

๓.๑.๑ การเก็บตัวอย่างดินที่แห้งโดยใช้จอบหรือเสียบชุดดิน เก็บดินลึกประมาณ ๑๐ เซนติเมตร อย่างน้อย ๑-๑๐ จุด/ไร่

๓.๑.๒ นำดินที่ได้แต่ละจุดมารวมกัน จากนั้นพึงให้แห้งในที่ร่ม แบ่งดินออกเป็น ๔ ส่วน แล้วนำดิน ๑ ส่วน ประมาณ ๕๐๐ กรัม นำไปส่งวิเคราะห์ที่สถานีพัฒนาที่ดินสิงห์บุรี (พด.)

๓.๑.๓ รอฟผลการวิเคราะห์ดินจาก พด. พร้อมคำแนะนำในการปรับปรุงบำรุงดิน

๓.๒ การพักหน้าดิน/ปลูกพืชคลุมดิน

หลังจากเก็บเกี่ยวข้าว จะพักหน้าดินประมาณ ๑ - ๒ สัปดาห์ จากนั้นปลูกพืชอายุสั้นคลุมดิน ได้แก่ ปอเทือง แตงโม พืชตระกูลถั่ว เพื่อเพิ่มอุดมสมบูรณ์ของดิน และกำจัดวงจรโรคและแมลงศัตรูพืชบางชนิด

๓.๓. การปลูกข้าวด้วยระบบเกษตรอินทรีย์

การปลูกข้าวอินทรีย์มีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

๑) ใช้ข้าวพันธุ์ต้านทาน เพื่อให้ทนต่อโรคและแมลงศัตรูพืช

๒) การปฏิบัติด้านเขตกรรม เช่น การเตรียมแปลง กำหนดช่วงเวลาปลูกที่เหมาะสม ใช้อัตราเมล็ดและระยะปลูกที่เหมาะสม การปลูกพืชหมุนเวียนเพื่อตัดวงจรการระบาดของโรค แมลงและสัตว์ศัตรูข้าว การรักษาความอุดมสมบูรณ์ของดินและสมดุลของธาตุอาหารพืช การจัดการน้ำ เพื่อให้ต้นข้าวเจริญเติบโตดี สมบูรณ์ และแข็งแรง สามารถลดการทำลายของโรค แมลงและสัตว์ศัตรูข้าวได้ส่วนหนึ่ง

๓) จัดการสภาพแวดล้อมให้ไม่เหมาะสมกับการระบาดของโรค และแมลงศัตรูข้าว เช่น การกำจัดวัชพืช การกำจัดเศษซากพืชที่เป็นโรคโดยใช้ปูนขาว หรือกำมะถันผงที่ไม่ผ่านกระบวนการทางเคมี

๔) รักษาสมดุลทางธรรมชาติ โดยส่งเสริมการแพร่ขยายปริมาณของแมลงที่มีประโยชน์ เช่น ตัวห้ำ ตัวเบียน และศัตรูธรรมชาติเพื่อช่วยควบคุมแมลงและศัตรูข้าว

๕) ปลูกพืชขับไล่แมลงบนคันนา เช่น ตะไคร้หอม

๖) สารสกัดจากพืช เช่น สะเดา ข่า ตะไคร้หอม และใบแคฝรั่ง ควบคุมและจำกัดแมลงศัตรูข้าว

๗) ใช้วิธีกล เช่น ใช้แสงไฟล่อ ใช้กับดัก และใช้กาบเหนียว

๒. ผลสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับต่อการทำอาชีพการเกษตร: ผลลัพธ์ที่ได้รับจากการนำนวัตกรรม/เทคโนโลยีมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรคืออะไร เช่น ต้นทุน รายได้ ผลผลิต (ใส่รายละเอียดข้อมูลเชิงตัวเลขเพิ่มเติมเพื่อการเปรียบเทียบเชิงประจักษ์ และให้ระบุสินค้าเกษตรที่ทำการผลิตใน ศพก.ของท่าน)

๒.๑ สินค้าเกษตรที่มีการดำเนินกิจกรรมใน ศพก. มีดังนี้

๑) สินค้าเกษตร ด้านพืช ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด ๕ ชนิด ประกอบด้วย

๑.๑) ข้าว	พื้นที่ปลูกจำนวน	๑๐.๕๐ ไร่
๑.๒) ผัก	พื้นที่ปลูกจำนวน	๑.๐๐ ไร่
๑.๓) ไม้ประดับ	พื้นที่ปลูกจำนวน	๑๐.๐๐ ไร่
๑.๔) กล้วยน้ำว่า	พื้นที่ปลูกจำนวน	๕.๐๐ ไร่ (ปลูกแซม จำนวน ๓๐๐ กอ)
๑.๕) ไม้ยืนต้น	พื้นที่ปลูกจำนวน	๑๐.๐๐ ไร่ (ต้นก้ามปู)

๒) สินค้าเกษตร ด้านประมง ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด ๘ ชนิด ประกอบด้วย

- ๒.๑) ปลานิล
- ๒.๒) ปลาตะเพียน
- ๒.๓) ปลาตะเพียน
- ๒.๔) ปลาสวาย
- ๒.๕) ปลาดุก
- ๒.๖) ปลากระโห้
- ๒.๗) ปลาบึก
- ๒.๘) ปลาทราย

๓) สินค้าเกษตร ด้านปศุสัตว์ ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด ๑ ชนิด ประกอบด้วย

- ๓.๑) ไก่ไข่

๔) สินค้าเกษตร ด้านอื่น ๆ ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด - ชนิด ประกอบด้วย

๒.๒ ต้นทุนการผลิตสินค้าเกษตรใน ศพก.มีดังนี้ (ในระบุด้านทุนการผลิตสินค้าเกษตรหลัก)

๑) สินค้าข้าว มีต้นทุนการผลิต ดังนี้

๑.๑) ค่าเมล็ดพันธุ์	เป็นเงิน	๔๕๐ บาท/ไร่
๑.๒) ค่าเตรียมดิน	เป็นเงิน	๕๕๐.บาท/ไร่
๑.๓) ค่าปุ๋ย (มูลแพะ)	เป็นเงิน	๒๐๐ บาท/ไร่
๑.๔) ค่าน้ำมันสูบน้ำ	เป็นเงิน	๑๐๐ บาท/ไร่
๑.๕) ค่าเก็บเกี่ยว	เป็นเงิน	๔๕๐ บาท/ไร่
รวมต้นทุนการผลิต	๑,๗๕๐ บาท/ไร่	
รายได้	๙,๕๐๐ บาท/ไร่ (จำหน่ายผลผลิตเองโดยสีเป็นข้าวสารบรรจุถุง)	

๒.๓ รายได้ของเกษตรกรต้นแบบ มีดังนี้

๑) รายได้รายวัน (ได้รายวันจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกวันของท่าน)

ได้จากการจำหน่ายใบยาง ใบพุท พืชผัก และไข่ไก่

เฉลี่ยรายได้วันละ ๑,๘๘๐ บาท/วัน

๒) รายได้รายสัปดาห์ (ได้รายสัปดาห์จากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกสัปดาห์ของท่าน)

ได้จากการจำหน่ายกล้วย กล้วยตาก

เฉลี่ยรายได้สัปดาห์ละ ๒,๑๐๐ บาท /สัปดาห์

๓) รายได้รายเดือน (ได้รายเดือนจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกเดือนของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ.....-.....

เฉลี่ยรายได้เดือนละ.....-.....บาท/เดือน

๔) รายได้รายปี (ได้รายปีจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกปีของท่าน)

ได้จากการจำหน่ายข้าวสาร ใบก้ามปู

เฉลี่ยรายได้ปีละ ๗๙,๒๐๐ บาท/ปี

๒.๔ ประโยชน์ที่ได้รับ (ประโยชน์ที่เกิดกับตนเอง เกษตรกรรายอื่น และประโยชน์ที่เกิดกับชุมชนมีอะไรบ้าง)

นายทรงเกียรติ สว่างแสง เป็นผู้สนใจ ตั้งใจ ใฝ่รู้เรื่องการประกอบอาชีพเกษตรโดยเฉพาะด้านจัดไร่นาสวนผสม และมีแนวคิดในการบริหารจัดการพื้นที่ คน และสินค้าได้อย่างเหมาะสมมีประสิทธิภาพ และได้รับผลตอบแทนอย่างรวดเร็วและสูงสุด จนเป็นที่ยอมรับของหน่วยงาน และคนในชุมชน รวมทั้งเป็นผู้มีจิตสาธารณะช่วยเหลือสังคม มีความรู้ประสบการณ์ จนสามารถถ่ายทอดความรู้และเป็นที่ศึกษาดูงาน

๓. ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์:

๓.๑ เทคโนโลยี/นวัตกรรมที่นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรของท่านมีการช่วยรักษาสิ่งแวดล้อมหรืออนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่แปลงเกษตรของท่านและชุมชนอย่างไร

๓.๑.๑ การปรับปรุงบำรุงดิน เช่น ใช้ปุ๋ยเคมีและสารเคมี ปุ๋ยอินทรีย์ ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยพืชสด เป็นต้น

การปรับปรุงบำรุงดิน : เนื่องจากดินเป็นดินร่วนปนเหนียวเดิมเคยปลูกข้าวมาก่อน จะเก็บน้ำได้ดีในฤดูฝน เมื่อถึงหน้าแล้งขาดน้ำหน้าดินจะแตกระแหง เมื่อเปลี่ยนจากทำนามาเป็นทำสวน จึงขุดบ่อน้ำ และร่องสวน เพื่อเก็บน้ำไว้ใช้ได้ตลอดปี ไม่ใช้ปุ๋ยเคมีปรับปรุงบำรุงดินโดยไถพรวนดิน ใช้มูลสัตว์ ปุ๋ยหมัก ปอเทืองทำให้ดินมีความอุดมสมบูรณ์ขึ้น และปลูกพืชไม้ผล ไม้ยืนต้นให้เป็นสวนป่าให้มากขึ้น เมื่อมีการดูแลรดน้ำให้ความชื้น สภาพความสมบูรณ์ของดินก็ดีขึ้นเหมาะต่อการทำการเกษตร นำวัสดุเหลือใช้จากการเกษตรกลับมาใช้ใหม่ให้มากที่สุด ไม่มีเศษวัสดุเหลือใช้จากการเกษตรทิ้ง และทำลายสิ่งแวดลอมเลย ผลผลิตสินค้าตามมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ ซึ่งเป็นกระบวนการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม มีการป้องกันและกำจัดศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสานไม่ใช้สารเคมี และพัฒนาสินค้าสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์ ซึ่งเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

๓.๑.๒ การป้องกันและการรักษาดิน เช่น การปลูกพืชคลุมดิน การรักษาความชื้นของดินโดยใช้เศษวัสดุคลุมดิน ปลูกหญ้าแฝก ปลูกพืชขวางแนวลาดชัน

การป้องกันและการรักษาดิน เช่น ปลูกหญ้าแฝกรอบขอบบ่อน้ำเพื่อป้องกันตลิ่งพัง การปลูกพืชคลุมดิน การรักษาความชื้นของดินโดยใช้เศษวัสดุคลุมดิน

๓.๑.๓ การป้องกันกำจัดศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสาน เช่น การใช้พันธุ์ต้านทาน สารชีวภาพ การเกษตรกรรม วัชกร การใช้สารเคมีถูกต้องตามหลักวิธีการ และเหมาะสมสอดคล้องกับพื้นที่

นายทรงเกียรติ สว่างแสง ทำกิจกรรมทางการเกษตรโดยมีเป้าหมายคือไม่ใช้สารเคมี การเพาะปลูกพืชและการเลี้ยงสัตว์ต่างๆ อยู่ในพื้นที่เดียวกันภายใต้การเกื้อกูลให้ประโยชน์ซึ่งกันและกันอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด โดยอาศัยหลักการอยู่ร่วมกันระหว่างพืช สัตว์ และสิ่งแวดล้อมการอยู่ร่วมกันอาจจะอยู่ในรูปความสัมพันธ์ระหว่างพืชกับพืช พืชกับสัตว์ หรือสัตว์กับสัตว์ มีการวางรูปแบบ และดำเนินการ โดยให้ความสำคัญต่อกิจกรรม แต่ละชนิดอย่างเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมทางกายภาพ เศรษฐกิจ สังคม มีการใช้แรงงาน เงินทุน ที่ดิน ปัจจัย การผลิตและทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนรู้จักนำวัสดุเหลือใช้จากการผลิต ชนิดหนึ่งมาหมุนเวียนใช้ประโยชน์กับการผลิตอีกชนิดหนึ่งกับการผลิตอีกชนิดหนึ่งหรือหลายชนิดภายในไร่นาแบบครบวงจร การเลี้ยงสัตว์ที่สามารถนำมูลของสัตว์มาบำรุงดิน บำรุงพืชในฟาร์ม การปลูกพืชเพื่อเป็นอาหารสัตว์

๓.๑.๔ การมีแหล่งกักเก็บ บำบัดของเสียจากมูลสัตว์ เศษอาหารหรือน้ำเสีย

มีอาคารโรงเรือน สถานที่เก็บ ในการจัดการเศษอาหาร วัสดุเหลือใช้ และมูลสัตว์ เพื่อนำมาทำปุ๋ยอินทรีย์ และน้ำหมักชีวภาพ จึงไม่มีผลกระทบกับสิ่งแวดล้อมในแปลงและชุมชน

๓.๑.๕ มีการจัดการโรงเรือนสัตว์เลี้ยง บ่อปลาหรือสัตว์น้ำ กิจกรรมพืชในแปลงอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการและถูกสุขลักษณะ เช่น มีระบบการถ่ายเทอากาศ มีระบบการกำจัดของเสีย ไม่มีกลิ่นรบกวนผู้อยู่อาศัยข้างเคียง

๓.๒ ประโยชน์ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ (ที่เกิดจากการทำกิจกรรมทางการเกษตร ใน ศพก.)

มีการดำเนินงานหลัก BCG economy model ที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง รู้จักใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมจากภูมิปัญญาชาวบ้าน และเป็นประโยชน์ต่อสภาพแวดล้อม เริ่มตั้งแต่การนำเข้าปัจจัยการผลิต ที่เน้นการพึ่งพาตนเอง โดยนำวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร ได้แก่ ฟางข้าว เศษใบไม้ นำมาทำเป็นปุ๋ยหมัก และทำวัสดุคลุมดินเพื่อรักษาความชื้นให้แก่ดิน และไถกลบตอซังข้าวทดแทนการเผา ทำให้โครงสร้างของดินอินทรีย์วัตถุ และจุลินทรีย์ที่อยู่ในดินไม่ถูกทำลาย และปลูกบ่อเพื่อช่วยเพิ่มธาตุอาหาร และความอุดมสมบูรณ์

๔. ผลสำเร็จการทำงานให้ชุมชนในฐานะ ศพก. ที่เป็นเชิงประจักษ์

๔.๑ ผลสำเร็จการปฏิบัติงานในฐานะ ศพก. เป็นที่ประจักษ์

๔.๑.๑ มีความรู้เกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของพื้นที่

นายทรงเกียรติ สว่างแสง มีวิสัยคิดและวางแผนการบริหารจัดการพื้นที่ จำนวน ๕๑ ไร่ ก่อนที่จะลงมือทำ ถึงแม้พื้นที่จะอยู่ในเขตชลประทาน แต่เมื่อถึงฤดูแล้ง พื้นดินจะแห้งแล้งดินแตกระแหง และปริมาณน้ำ ยังไม่เพียงพอต่อการทำกิจกรรมทางการเกษตร ก็ได้ยื้อยื้อ จังหวะวิธีเรียนรู้ โดยการปลูกพืชชนิดที่ให้ผลผลิตเร็ว ใช้น้ำน้อย มีความทนต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพอากาศ เช่น ปลูกผักชนิดต่าง ๆ กล้วย ซึ่งจะยึดแนวทางการปฏิบัติ คือเริ่มจากต้องรู้จักการบริหารและจัดการดินและน้ำ ซึ่งเป็นทรัพยากรธรรมชาติร่วมกับการบริหารเวลา บริหารเงินทุน และกำลังคน เพื่อให้ได้ผลผลิตเป็นอาหารและรายได้ตลอดปี จึงขุดบ่อไว้ สำหรับเก็บน้ำฝนธรรมชาติ ที่มีอย่างเหลือเฟือในฤดูฝน เพื่อใช้สำหรับการทำนาข้าว รดน้ำพืชที่ปลูกและเลี้ยงปลาไว้เป็นอาหารเพื่อบริโภคในครัวเรือน และจำหน่าย ส่วนการปลูกไม้ผลจะปลูกผสมผสานกันหลาย ๆ ชนิด เพื่อให้เหมาะสมกับพื้นที่และ การให้น้ำอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด จะเห็นได้จากมีการแบ่งโซนและวางแผนแปลงตามกิจกรรม การปลูกพืชแต่ละชนิดจะแยกเป็นโซน ในขณะเดียวกันแต่ละโซนจะปลูกแบบผสมผสานหรือปลูกแซมกันไปตามความเหมาะสมของแต่ละชนิดพืชไม่ว่าจะเป็น การทำนาปลูกไม้ผล ไม้ยืนต้น การปลูกผัก การปลูกไม้ประดับ การเลี้ยงไก่ไข่ การเลี้ยงปลา รวมทั้งการปลูกไม้เศรษฐกิจ ซึ่งจะให้ผลตอบแทนในอนาคต และเมื่อเริ่มเห็นผลผลิต ก็จะบริหารจัดการทรัพยากร หรือผลผลิตที่มีอยู่แบบผสมผสานเกื้อกูลกัน หมุนเวียนสลับกัน พึ่งพาอาศัยกัน เช่น เศษผักและผลไม้ในสวน มาทำเป็นปุ๋ยน้ำหมักชีวภาพ พางข้าวนามาคลุมดิน ร้าเป็นอาหารไก่ มีการปลูกพืชแบบหมุนเวียนเพื่อป้องกันแมลงศัตรูพืช เป็นการลดต้นทุนการผลิต ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างคุ้มค่า เป็นการลดค่าใช้จ่ายและเพิ่มรายได้แก่ครัวเรือน กิจกรรมทั้งหมดเกื้อหนุนกัน อีกทั้งพัฒนาสินค้าข้าวและพืชผัก จนได้รับรองมาตรฐานอินทรีย์ เป็นการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และทำให้สินค้ามีมูลค่าเพิ่มขึ้น อีกทั้งเป็นการสร้างความเชื่อมั่นให้กับคน ในครอบครัวและลูกค้าผู้บริโภค ซึ่งส่งผลให้เกิดความยั่งยืนในอาชีพ

๔.๑.๒ การให้บริการในการเป็นจุดอบรม ศึกษาดูงาน และเป็นวิทยากรในการถ่ายทอดความรู้

การปฏิบัติงานในพื้นที่ให้มีความสอดคล้องกับนโยบาย และปัญหาของเกษตรกรในพื้นที่ มีการประชุมคณะกรรมการเครือข่าย ศพก. และแปลงใหญ่ เพื่อวางแผนหลักสูตรเรียนรู้ ฐานเรียนรู้ และแปลงเรียนรู้ เพื่อพัฒนาเกษตรกรตามโครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ทั้งหลักสูตรหลัก หลักสูตรบังคับ และหลักสูตรเสริม ที่ตรงกับความต้องการของเกษตรกร แล้วเสนอความต้องการให้สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสิงห์บุรี และหน่วยงานสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ทราบ และร่วมกันกำหนดหลักสูตรเรียนรู้ สนับสนุนปัจจัยด้านการผลิต นำมาสู่การพัฒนาแปลงเรียนรู้ ฐานเรียนรู้ โดย ศพก. หลัก ศพก.เครือข่าย และแปลงใหญ่ เป็นสถานที่เป้าหมายในการสลับหมุนเวียนจัดอบรมเกษตรกร เพื่อขยายผลให้เกษตรกรในอำเภอเมืองสิงห์บุรีอย่างทั่วถึง และมีการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง และมีช่องทางการประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงานผ่าน Facebook

๔.๑.๓ การให้บริการด้านการแก้ไขปัญา เป็นที่ปรึกษาในการแก้ไขปัญาของเกษตรกรในพื้นที่ รวมถึงการรับเรื่องร้องเรียนในพื้นที่

นายทรงเกียรติ สว่างแสง ได้รับเชิญให้เป็นที่ปรึกษาให้กับโรงเรียนวัดสังข์ราชาวาส ตำบลบางมัญ อำเภอเมืองสิงห์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี ในการสอนวิธีการทำดินปลูกพืชในโรงเรียน และการทำเศรษฐกิจพอเพียง

๔.๑.๔ การให้บริการด้านข้อมูลข่าวสาร และด้านวิชาการเกษตร

ศพก.อำเภอเมืองสิงห์บุรี เป็นฐานเรียนรู้หลักสูตร “เศรษฐกิจพอเพียง” เป็นแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวันอย่างเหมาะสม มีความพอประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกัน พร้อมด้วยคุณธรรมและความรู้ ซึ่งมีความเหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบันที่ราคาปัจจัยการผลิตเพิ่มสูง ซึ่งถือเป็นทางรอดให้เกษตรกรรู้จักการพึ่งพาตนเอง และเป็นสถานที่ศึกษาดูงานให้กับนักศึกษา และมีเกษตรกรผู้สนใจมาดูงานอย่างต่อเนื่อง

๔.๑.๕ การขยายผลองค์ความรู้สู่การปฏิบัติของเกษตรกร (มีช่องทางในการขยายผลอย่างไร เกษตรกรในชุมชน หรือเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติได้อย่างไร และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติอย่างไร)

นายทรงเกียรติ สว่างแสง เป็นแบบอย่างในการทำการเกษตรแบบไร้นาสวนผสมแบบเกษตรอินทรีย์ ใช้ชีวิตแบบพอเพียง มีความพอดี มีเหตุผล ไม่เบียดเบียนผู้อื่น ประกอบอาชีพสุจริต มีอาหารบริโภคสร้างรายได้ต่อเนื่องและไม่มีหนี้สิน ใฝ่รู้เรื่องการประกอบอาชีพเกษตรโดยเฉพาะด้านจัดไร่นาสวนผสม และมีแนวคิดในการบริหารจัดการพื้นที่ คน และสินค้าได้อย่างเหมาะสมมีประสิทธิภาพ และได้รับผลตอบแทนอย่างรวดเร็ว และสูงสุด จนเป็นที่ยอมรับของหน่วยงาน และคนในชุมชน ทำให้ได้รับเชิญไปเป็นวิทยากรถ่ายทอดผลงาน และจัดฝึกอบรมในแปลงของตัวเอง การเป็นตัวแทนเกษตรกรออกงานนิทรรศการต่าง ๆ และการเชื่อมโยงเครือข่ายกับเกษตรกรหลากหลายอาชีพ ทั้งด้านการผลิตและการตลาด

๔.๑.๖ การมีส่วนร่วมในการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ร่วมกับชุมชน หรือหน่วยงานในพื้นที่

นายทรงเกียรติ สว่างแสง เป็นแบบอย่างในการทำการเกษตรแบบไร้นาสวนผสมแบบเกษตรอินทรีย์ ใช้ชีวิตแบบพอเพียง มีความพอดี มีเหตุผล ไม่เบียดเบียนผู้อื่น ประกอบอาชีพสุจริต มีอาหารบริโภค สร้างรายได้ต่อเนื่องและไม่มีหนี้สิน ใฝ่รู้เรื่องการประกอบอาชีพเกษตรโดยเฉพาะด้านจัดไร่นาสวนผสม และมีแนวคิด ในการบริหารจัดการพื้นที่ คน และสินค้าได้อย่างเหมาะสมมีประสิทธิภาพ และได้รับผลตอบแทนอย่างรวดเร็ว และสูงสุด จนเป็นที่ยอมรับของหน่วยงาน และคนในชุมชน รวมทั้งมีความยินดีและให้การต้อนรับ เมื่อได้รับเชิญไปเป็นวิทยากรถ่ายทอดผลงาน และจัดฝึกอบรมในแปลงของตัวเอง การเป็นตัวแทนเกษตรกรออกงานนิทรรศการต่างๆและการเชื่อมโยงเครือข่ายกับเกษตรกรหลากหลายอาชีพ ทั้งด้านการผลิตและการตลาด

๔.๑.๔ บทบาทในการเป็นประธานคณะกรรมการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อย่างไรบ้าง

นายทรงเกียรติ สว่างแสง มีความขยันหมั่นเพียร ศึกษาหาความรู้จนแตกฉาน และลงมือทำ มีแนวคิดในเชิงบริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผ่านวิกฤติภาวะโรคระบาดโควิด ๑๙ โดยไม่มีผลกระทบรุนแรง คิดและหาช่องทางในการประกอบอาชีพด้านการเกษตรด้านจัดไร่นาสวนผสมอย่างและได้รับผลตอบแทน อย่างรวดเร็วและสูงสุด จนเป็นที่ยอมรับของหน่วยงานจึงแต่งตั้งให้เป็น

- เป็น Smart Farmer ต้นแบบ ปี ๒๕๖๔
- เป็น เครือข่ายศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพ การผลิตสินค้าเกษตร(ศพก.) ด้านการเกษตรผสมผสาน และทฤษฎีใหม่ปี ๒๕๖๕
- ปรับเปลี่ยนเป็นศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพ การผลิตสินค้าเกษตร(ศพก.) หลักของอำเภอเมืองสิงห์บุรี ปี ๒๕๖๖

๔.๒ ความภาคภูมิใจในการเป็น ศพก.

๔.๒.๑ ความภาคภูมิใจในการดำเนินงานเป็น ศพก. ในการร่วมขับเคลื่อนการพัฒนาด้านเกษตรในชุมชน

นายทรงเกียรติ สว่างแสง มีความตั้งใจที่จะประกอบอาชีพการเกษตร ด้วยความอดุสาหะ อดทน โดยทำการเกษตรแบบไร่นาสวนผสม มีกิจกรรม ทั้งปลูกข้าว ปลูกผัก ไม้ผล ไม้ยืนต้น และไม้เศรษฐกิจ ที่เกื้อกูลการใช้ประโยชน์ร่วมกัน พึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน ลดการพึ่งพาปัจจัยจากภายนอก เน้นการใช้แรงงานในครัวเรือนเป็นหลัก ไม่ใช้ปุ๋ยเคมีโดยเด็ดขาด ไม่เผาตอซังและไถกลบตอซังข้าวหลังฤดูการเก็บเกี่ยว เพื่อเป็นปุ๋ยพืชสด ลดภาวะโลกร้อน และอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ เลี้ยงปลา เลี้ยงไก่ นำมูลมาเป็นปุ๋ย แก่พืช และนำมาปรับปรุงบำรุงดิน ลดการสูญเสียธาตุอาหาร เพื่อสร้างสมดุลให้ระบบนิเวศ ปลูกพืชหมุนเวียน เพื่อลดการสะสมของโรคและแมลง ปลูกปอเทืองเพื่อเป็นปุ๋ยพืชสดในการปรับปรุงบำรุงดิน มุ่งมั่นศึกษาหาความรู้ตลอดเวลา จากช่องทางอินเทอร์เน็ตต่างๆ เข้าร่วมฝึกอบรม ศึกษาดูงานตามสถานที่ต่างๆ เพื่อมาประยุกต์ใช้ในสวนของตนเองอยู่เสมอ ปี พ.ศ.๒๕๖๔ และได้เข้าร่วมโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ ๕ ประสานตามแนวพระราชดำริ จากการอบรมทำให้เกิดความเข้าใจและศรัทธาต่อการใช้ชีวิตที่มุ่งเน้น การพึ่งพาตัวเองทำให้บริหารจัดการสวนให้เป็นแหล่งเรียนรู้ ด้านการเลี้ยงปลากินพืชในบ่อดิน เทคนิคการลดต้นทุนการเลี้ยงปลา การแปรรูปผลผลิต การเลี้ยงไก่ไข่ การทำนาข้าวและปลูกผักอินทรีย์

๔.๒.๒ ความเป็นผู้นำและความเป็นจิตอาสา

๑) ความเป็นผู้นำชุมชนในรูปแบบทางการและไม่เป็นทางการ

นายทรงเกียรติ สว่างแสง ดำรงตำแหน่งผู้นำชุมชนในรูปแบบเป็นทางการได้แก่ ๑) ประธานคณะกรรมการเครือข่าย ศพก. ระดับอำเภอ ๒) ผู้แทนวิสาหกิจชุมชน ระดับอำเภอ และระดับจังหวัด ๓) หมอดินอาสา และ ส่วนในรูปแบบไม่เป็นทางการ เช่น เป็นที่ปรึกษาด้านการเกษตรให้แก่โรงเรียน ผู้นำการทำจิตอาสาให้แก่ ชุมชน วัด โรงเรียน เป็นต้น

นายทรงเกียรติ สว่างแสง เป็นผู้สนใจ ตั้งใจ ใฝ่รู้เรื่องการประกอบอาชีพเกษตรโดยเฉพาะด้านจัดไร่นาสวนผสม และมีแนวคิดในการบริหารจัดการพื้นที่ คน และสินค้าได้อย่างเหมาะสมมีประสิทธิภาพ และได้รับผลตอบแทนอย่างรวดเร็วและสูงสุด จนเป็นที่ยอมรับของหน่วยงาน และคนในชุมชน รวมทั้งเป็นผู้มีจิตสาธารณะช่วยเหลือสังคม มีความรู้ประสบการณ์ จนสามารถถ่ายทอดความรู้และเป็นที่ศึกษาดูงานได้ และมีความเป็นตัวตน ดังนี้

- การเป็นแบบอย่างที่ดี เป็นวิทยากรให้ความรู้เกี่ยวกับแนวทางด้านการเกษตรแบบอย่างในเรื่องความยั่งยืนใฝ่รู้ไม่เสพของมีเงินมาทุกชนิดอยู่ในกรอบศีลธรรมอันดี
- การมีระเบียบวินัย เคารพต่อกฎหมายปฏิบัติตนอยู่ในกรอบของกฎหมายและกฎระเบียบของสังคม
- การปฏิบัติตามครรลองของระบอบประชาธิปไตย ยึดมั่นในระบอบประชาธิปไตย โดยการไปใช้สิทธิเลือกตั้งทุกครั้งทั้งระดับท้องถิ่นและประเทศ
- การเป็นผู้ใฝ่รู้และนำความรู้มาปฏิบัติงานจนเกิดประโยชน์เข้ารับการอบรมจากหน่วยงานต่างๆ แล้วนำความรู้มาปฏิบัติในแปลงไร่นาสวนผสมของตนเอง จนเป็นจุดเรียนรู้ของตำบลและของอำเภอ
- ยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการทำงานและน้อมนำเกษตรทฤษฎีใหม่มาปฏิบัติในพื้นที่ สร้างตนให้เป็นแบบอย่างและเผยแพร่ให้ผู้อื่นได้ปฏิบัติตาม
- เป็นแปลงเรียนรู้เรื่องจัดไร่นาสวนผสม มีเกษตรกรที่สนใจมาศึกษาดูงาน อย่างต่อเนื่อง

๕. ข้อคิดประจำตัวในการทำงาน

“ปัจจัยแห่งความสำเร็จ”

- * ความมุ่งมั่นตั้งใจ ใฝ่หาความรู้
- * ความสามารถในการบริหารจัดการ แรงงาน พื้นที่ สินค้า
- * การมีคุณธรรม

ส่วนที่ ๔ ผู้ร่วมดำเนินการถอดบทเรียน

๑. ดำเนินงานถอดบทเรียน โดย (ระบุผู้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานถอดบทเรียน)

๑.๑ เจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรจังหวัดสิงห์บุรี

๑. นางสาวอินทิรา สุขโก	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ
๒. นางสาวปรียาภรณ์ คล้ายปัญญา	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ

๑.๒ เจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสิงห์บุรี ได้แก่

๑. นายเฉลิมชัย ผึ้งปาน	เกษตรอำเภอเมืองสิงห์บุรี
๒. นายธนรินทร์ ศุภพงษ์	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ
๓. นายศุภร์สมบูรณ์ ทองมี	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ
๔. นางสาวอัจฉิมา ดิสเสถียร	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ
๕. นางสาวกนกวรรณ จันทร์วงศ์	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ

๒. กระบวนการถอดบทเรียน/เครื่องมือที่ใช้

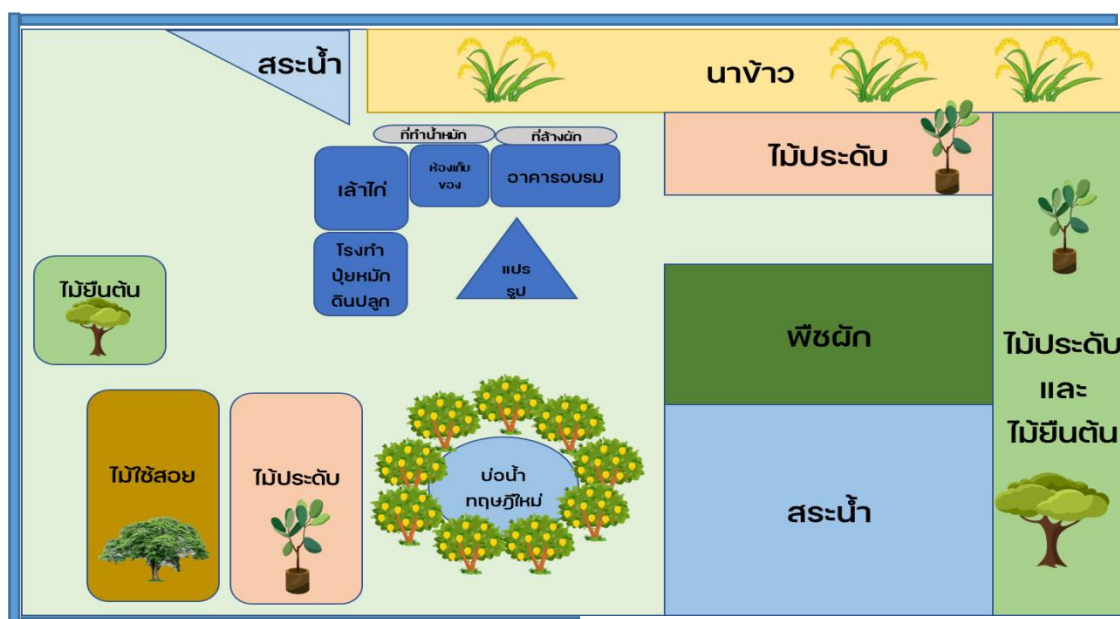
กระบวนการถอดบทเรียนครั้งนี้ได้ใช้เครื่องมือ การสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ข้อมูลร่วมกันผ่านแผนผังความคิด (Mind Map) และการสังเกตจากสถานที่จริง ซึ่งส่งผลให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วน ถูกต้อง และสามารถนำไปใช้ในการวางแผนการพัฒนาได้ในอนาคต

๓. ปัญหา/อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินการถอดบทเรียน

การดำเนินงานถอดบทเรียน เนื่องจากมีการเก็บข้อมูลในการถอดบทเรียนหลายอย่าง ทำให้ต้องใช้เวลาในการถอดบทเรียนที่ใช้เวลามากขึ้น ประกอบกับอาจติดภารกิจในบางครั้ง ทำให้ต้องเลื่อนวัน ในการลงพื้นที่เพื่อถอดบทเรียน

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก แผนผัง ศพก. อำเภอเมืองสิงห์บุรี เกษตรกรต้นแบบ นายทรงเกียรติ สว่างแสง

ภาคผนวก ข เครือข่าย ศพก. อำเภอเมืองสิงห์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี

ที่	ชื่อศูนย์เครือข่าย	ประเภทศูนย์	หมู่ที่	ตำบล	พิกัด X	พิกัด Y	ชื่อเกษตรกร
๑	ศูนย์เครือข่ายการจัดการศัตรูพืชและการจัดการดินปุ๋ย	ศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน (ศดปช.)	๕	จักรสีห์	๖๕๑๒๕๘	๑๖๔๐๒๖๘	นายทัศนัย ทองศรี
๒	ศูนย์เครือข่ายเรียนรู้พืชผักไฮโดรโปนิคส์บ้านมีดงค์	ศูนย์เรียนรู้พืชผัก	๗	จักรสีห์	๖๕๑๕๘๑	๑๖๓๙๑๘๗	นายนันทิกกร ชูวงษ์
๓	ศูนย์เครือข่ายเรียนรู้เกษตรผสมผสานตำบลต้นโพธิ์	ศูนย์เรียนรู้ด้านไม้ผล	๓	ต้นโพธิ์	๖๕๐๒๘๕	๑๖๔๒๗๕๑	นางสาวมยุรี ดิษฐวิเศษ
๔	ศูนย์เครือข่ายเรียนรู้เกษตรผสมผสาน ต.ต้นโพธิ์	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง/เกษตรทฤษฎีใหม่/เกษตรผสมผสาน	๗	ต้นโพธิ์	๖๔๗๑๐๕	๑๖๔๕๔๙๓	นายขรรค์ชัย หงษ์ทอง
๕	ศูนย์เครือข่ายเกษตรผสมผสาน	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง/เกษตรทฤษฎีใหม่/เกษตรผสมผสาน	๓	บางกระบือ	๖๔๗๐๖๔	๑๖๔๙๔๖๗	นายวิทยา เต่าทอง
๖	ศูนย์เครือข่ายการเกษตรผสมผสาน	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง/เกษตรทฤษฎีใหม่/เกษตรผสมผสาน	๕	บางกระบือ	๖๔๗๒๐๘	๑๖๕๐๔๓๒	นายปิยะวัฒน์ แดงแก้ว
๗	ศูนย์เครือข่ายด้านมาตรฐานการผลิตทางการเกษตรพืชผักปลอดภัย	ศูนย์เรียนรู้ด้านมาตรฐานการผลิตทางการเกษตร	๖	บางกระบือ	๖๔๖๕๗๑	๑๖๕๒๐๙๓	นายอดุล คำทา
๘	ศูนย์เครือข่ายเรียนรู้ด้านประมง	ศูนย์เรียนรู้ด้านประมง	๗	บางกระบือ	๖๔๕๐๗๗	๑๖๕๐๒๔๕	นางมลิวรรณ ทองเสม
๙	ศูนย์เครือข่ายอัมพล	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง/เกษตรทฤษฎีใหม่/เกษตรผสมผสาน	๘	บางกระบือ	๖๔๖๔๙๑	๑๖๕๑๗๙๕	นายอัมพล ศรีชัย

ที่	ชื่อศูนย์เครือข่าย	ประเภทศูนย์	หมู่ที่	ตำบล	พิกัด X	พิกัด Y	ชื่อเกษตรกร
๑๐	ศูนย์เครือข่าย ระเบียบ สุภาพ	ศูนย์เรียนรู้ด้าน มาตรฐานการ ผลิตทาง การเกษตร	๑	บางมัญ	๖๕๒๗๙๖	๑๖๔๗๕๘๑	นางศรีพร สุทธิพงศ์
๑๑	ศูนย์เครือข่ายบ้านสวน เมืองสิงห์	ศูนย์เรียนรู้ เศรษฐกิจ พอเพียง/เกษตร ทฤษฎีใหม่/ เกษตรผสมผสาน	๑	บางมัญ	๖๔๘๖๑๒	๑๖๔๘๔๐๖	นายธนะพัฒน์ จิโรช กษัตริย์
๑๒	ศูนย์เครือข่ายการเกษตร ผสมผสาน	ศูนย์เรียนรู้ เศรษฐกิจ พอเพียง/เกษตร ทฤษฎีใหม่/ เกษตรผสมผสาน	๔	บางมัญ	๖๔๙๕๒๓	๑๖๔๙๒๑๑	นายประสาน นาถวงษ์
๑๓	ศูนย์เครือข่ายการผลิต พืชผักปลอดภัย	ศูนย์เรียนรู้ด้าน มาตรฐานการ ผลิตทาง การเกษตร	๖	โพกรวม	๖๔๘๔๐๓	๑๖๔๑๗๔๔	เรืออากาศตรีบัญชา เพ็ชร รักษ์
๑๔	ศูนย์เครือข่ายเรียนรู้ เกษตรผสมผสานและ ทฤษฎีใหม่ตำบลโพกรวม	ศูนย์เรียนรู้ เศรษฐกิจ พอเพียง/เกษตร ทฤษฎีใหม่/ เกษตรผสมผสาน	๖	โพกรวม	๖๔๗๙๕๘	๑๖๕๑๔๑๘	พันตรีเกียรติเดช เจริญ ทรัพย์ปัญญา
๑๕	ศูนย์เครือข่ายเกษตร ผสมผสาน	ศูนย์เรียนรู้ เศรษฐกิจ พอเพียง/เกษตร ทฤษฎีใหม่/ เกษตรผสมผสาน	๓	ม่วงหมู	๖๕๓๕๙๘	๑๖๔๓๙๐๓	นายประพันธ์ สุนทรนันท์
๑๖	ศูนย์เครือข่ายเรียนรู้เรื่อง ผักอินทรีย์ ม.๓ต.ม่วงหมู	ศูนย์เรียนรู้ด้าน มาตรฐานการ ผลิตทาง การเกษตร	๓	ม่วงหมู	๖๕๓๘๘๒	๑๖๔๓๑๒๐	นางวรรณวิภา เอี่ยม สำอางค์
๑๗	ศูนย์เครือข่ายคณาฤทธิ์	ศูนย์เรียนรู้ด้าน ไม้ผล	๓	ม่วงหมู	๖๔๘๖๑๒	๑๖๔๘๔๐๖	นายวสันต์ คณาฤทธิ์
๑๘	ศูนย์เครือข่ายเกษตร ผสมผสาน	ศูนย์เรียนรู้ เศรษฐกิจ พอเพียง/เกษตร ทฤษฎีใหม่/ เกษตรผสมผสาน	๓	ม่วงหมู	๖๕๓๗๖๗	๑๖๔๓๕๓๔	นางสาวยุภา มีสมบัติ
๑๙	ศูนย์เครือข่ายการเลี้ยง แพะเนื้อ ต.หัวไผ่	ศูนย์เรียนรู้ด้าน ปศุสัตว์	๓	หัวไผ่	๖๕๓๘๓๔	๑๖๕๔๐๐๗	นางสมใจ บัวคลี

ที่	ชื่อศูนย์เครือข่าย	ประเภทศูนย์	หมู่ที่	ตำบล	พิกัด X	พิกัด Y	ชื่อเกษตรกร
๒๐	ศูนย์เครือข่ายการจัดการศัตรูพืชชุมชน ตำบลหัวไผ่	ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน (ศจช.)	๕	หัวไผ่	๖๕๕๑๘๘	๑๖๕๓๑๖๕	นายหริพันธุ์ นิยมมาศ
๒๑	ศูนย์เครือข่ายการเลี้ยงแพะเนื้อ ต.หัวไผ่	ศูนย์เรียนรู้ด้านปศุสัตว์	๕	หัวไผ่	๖๕๓๗๐๓	๑๖๕๕๓๑๖	นายสมยศ กลิ่นสุคนธ์